

Stor forskare hedrad

Vacker invigning av Manfred Svenungssons byst

HJÄRTUM

Längs älv dalen kunde under lördagen upplevas sällsynt vackra ljusningar, nästan bländande. Det skedde när solen korta stunder bröt genom ovanligt mörka novembermoln som stundtals insvepte berg och moränhöjder kring Hjärtums kyrka.

ERLING SVENSSON

0520 - 210 36

Vädrets makter tycktes ge sin hyllning till bygdens store hembygdsforskare, Manfred Svenungsson, vars minne förevigats med en välgjord byst.

Ceremonin inleddes med samling i kyrkan där Ingemar, Arne och Rune Martinsson spelade. De hade även tonsatt ett par av Manfreds dikter.

Efter att Jan Sjöberg (rektor i Trollhättan) å Hjärtums hembygdsförenings vägnar hälsat välkomna höll han ett tal. Det framskymtade att berättelsen som var ett enastående porträtt av den mångsidige Manfred Svenungsson hade krävt mycken forskning utöver egna minnesbilder om honom.

Jan Sjöberg sade:

– Aldrig tidigare har en byst rests över någon i Hjärtum – och sannolikt kommer det aldrig att ske igen. Vidare att Manfred i sina böcker och släkttavlor tagit med oss på resor tillbaka i tiden och låtit oss träffa våra förfäder och beskrivit hur livet varit för dem. Med sin oerhörda kärlek till sin hembygd och för de människor som levte i den blir han i många fall ett med den tid och de människor han skildrar.

Lantbrukare

Ytterligare stråk relaterade här ur Jan Sjöbergs tal.

Manfred Svenungsson var född 1889. Mamman dog när han var åtta år, fadern när han var tretton och gården blev utarrenderad. 1914 eller 1915 övertog han gården som brukades i 40 år.

Redan i början av 1920-talet intresserade sig Manfred för hembygden, särskilt folkmålet och då vilka gamla ord som användes och hur de uttalades. Han blev upptecknare av ortnamn och dialektord i västra Sverige åt professor och universitet.

De närmare 100 000 nedteckningarna med tillhörande förkla-

ringar skedde runt om i Skaraborgs län, Älvsborgs län och Bohuslän. Han cyklade i landskapen och träffade ett tiotal personer i varje socken.

Uppteckningar är gjorda med mycket stor noggrannhet. På 1920-talet levde ännu många ord och uttryck kvar, i Bohuslän från den norska tiden. Men uppteckningar bestod också av visor, gåtor, folkdikter, skrock, om lekar och sägner.

Släktforskare

Tidigt började han också ägna sig åt släktforskning. Tusentals timmar sökte han efter människor på Landsarkivet i Göteborg. Den egna mycket stora släktutredningen omfattar över tusen personer. Manfred gjorde ett femtiotal vackra släkttavlor som finns runt om i bygden.

På utställningen "Bygden vid älven" år 1949 i Trollhättan hade Hjärtum en monter där Manfred svarat för den framtagna kunskapen.

Boken "Hjärtum – en sockens beskrivning" utkom 1930, ett arbete han startade i början av 20-talet. Boken blev ett föredöme bland hembygdsforskare och första egentliga hembygdsboken i Bohuslän. Manfred kom att utge fler böcker såsom "Inland under 1670-talets ofredsår" "Torpebornas upplöpp mot Carl XI 1693" och "Rannsakningar om trolldom i Bohuslän 1669–1672".

Poet

En mindre känd sida hos Manfred var poesin. Båda diktverken "Dikter från Landet, vid havet och älven" 1973 och "Dikter från landet vid älven" 1984. I sistnämnda ger han en mycket vacker hyllning åt hustrun Elin.

– Tankarna på en byst över Manfred har funnits länge. När Göran Wallerius gick bort i fjol beslöt maken Margareta och döttrarna att i stället för blommor hedra minnet med penninggåva till hembygdsföreningen. Summan på gåvorna blev nästan 40 000 kronor och med dem har projektet förverkligats, berättade Jan Sjöberg.

Han redogjorde också för släkten Wallerius där fadern kontraktsprosten Adolf Wallerius under sin tid var knuten till Hjärtum.

FOTO: ERLING SVENSSON
Margareta Wallerius avtäckte bysten tillsammans med Jan Sjöberg. Skulptören Gun-Britt Holmgren-Ivstedt, Borås, har lyckats väl. Utifrån fotografier har hon lyckats förmedla personligheten hos denne Hjärtums, men också Göta älvdalens och Västsveriges framstående forskare att bättre minnas in i framtiden.

Med denna byst över Manfred Svenungsson hedras minnet över hans ofantliga forskargärning inför framtiden.